

KIS-875 – Notennoù gramadegel XXVI – Br. **gou-, **arou-**,
diou-**

(GE – 17 05 06)

gou-

Tennet eo bet c'hoazh an evezh war gemplezhded steradurel ar rakger *gou-*. Hervez an dro e talvez da verkañ :

I. Al leided :

- a*) derez bihanoc'h un doaread (*gouboazh, goudrenk, gouyen, gouvezv*),
- b*) mod bihanoc'h un ober (*gouganañ, gougemer, gougomz, gougousket, goulezel, gousellout*),
- c*) stumm bihanoc'h udb. (*gogleze, gouguzh, goustraed, gouyezh*).

II. An danded :

- a*) an dindan en egor (*goubenner, gousol, gouverkañ*),
- b*) an dindan en amzer, eleze ar goude (*goudrigañ, goulerc'hiñ*),
- c*) an dindan dre leterc'hañ (*goubrenañ, goulakaat, gouskor, goustennañ, gouvennoz, gouvid*).

III. Ar vonded :

Goubarañ ar furm pe al lusk eus un ergorenn pe eus un argerzh hag o intent evel ar framm pe ar poell anezho (*goulev, goulizh, goulun, gouluz, goustur*).

IV. An trezanañ :

- a*) trezanañ anvel : degas ub. pe udb. dindan an aoz merket gant ar stirann (*goubredañ, gouganañ, gougantañ, goulankañ, gougevaniñ, gouzelviñ, gouzerc'hañ, gouzerc'hel*),
- b*) trezanañ verbel, ar verb disoc'h o vezañ treodel (La-10 259 n. 1), oc'h ober amkan e argerzh eus divoud pe amkan argerzh ar stirann (*goublegañ, goudaviñ, goudreiñ, gougediañ, gouskoeviñ*).

EVEZHIA DENNOÛ

I. b) Br. *gouganañ*, "kanañ a hanter vouezh" (sl. ivez **IV a**) dindan).

Pa verk *gou-* al leided e c'hoarvez alies rikladur ster gant an deveradoù :

E Br. *gougemer*, ent diarlenn "kemer war ur mod bihanoc'h", e verk *gou-* ez eus bet distrec'het un harz ouzh argerzh an degemer.

Br. *gougomz*, ouzhpenn "komz a vouezh izeloc'h", a gennot an imor fall.

E Br. *goulezal*, ent diarlenn "lezel evit un darn", e verk *gou-* "e tarbenner unan eus daelennoù an eneber".

E Br. *gousellout*, en deus *gou-* "da gefridi merkañ ez eus c'hoazh arvar hag emañ bepred an arglasker e par an tebiñ" (La-11 399).

c) Br. *gogleze*, *gouguzh* a arouez traezoù o tegemer o anvad dre heñvelder.

Br. *goustraed*, kentoc'h eget ur straed vihanoc'h, a verk un "hent dall".

Br. *gouyezh* a verk ur renk izeloc'h en ur gennotañ ur barn talvoudel.

II. a) Br. *goubenner*, sellet evel amprest lennegel Kb. *gobennydd* "clustog wely, clustog gadair", a ve a orin gwenedek hervez VFBR.Vall (1919) ; e gavout a reer er stummoù *goubéner*, *goupéner* e-barzh DBFV (1938).

Br. *gousol* "dafar koc'hennec o tougen un danvez luc'hgizidik" (GEME 211).

b) Br. *goudrigañ* zo dezneuziadur hBr. *guotric* (sp. "difer"), krKb. *godrig* "menel, daleañ" ; merkomp edo keal an dale endeo gant La. *tr"#co*, hBr. *tric*-hag emañ gant Kb. *trigo* ; kejañ a reomp eno gant un anadenn voutin e henvrezhoneg a zo fatadur ster ar rakgerioù (DGVB v° *guo-* 194).

c) An termennoù o skoueraat "an dindan dre leterc'hañ" a amplex o ster un divellekaat.

Br. *goubrenañ*, ent diarlenn "prenañ dre zindan", "distreiñ ub. diwar e zlead diwar-bouez spletoù grataet e kuzh".

Br. *goulakaat* zo amprest luniadel Gl. *hypothèse* "lakadenn kemeret da sol un imboure'h, un devezvout, h.a.", deveizadus war eeun e brezhoneg, Gr. *υποϋ*-ha *γεϋσι* " o vezañ a-getep kevatalioù Br. *gou-* ha *lakadenn*.

Br. *gouskor*, kinniget da gevatal da Al. *Anlehnung* e ster FREUD (GBLF, ¶ 441), a verk ar c'heñver etre daou luzad, an eil o kemer harp war egile.

Br. *goustennañ* "bezañ dindan ha derc'hel war stegn, war astenn" (Da-64 74) a vez arveret ent leterc'hadek er Vredoniezh hag er Jedoniezh (GEJED 30).

Br. *gouvennoz* a verk ur mennoz dalc'het aneztaol, dindan guzh (DGYA B-1 41, La-10 361).

Br. *gouvid*, amprest Kb. *gofid* "doan, glac'har, fillidigezh", a intenter kenkoulz all dre an divellekaat diwar e gedrannoù brezhonek : *gou-*, *bid-* (hBr. *bitat* "e troc'he"), ent diarlenn "troc'het dre zindan", a arverer ent kalvezel e-kichen Br. *diwaskadur* (DGYA B-2 40, GBLF ¶ 315).

III. Br. *goulev*, ent diarlenn "o leviañ dre zindan", a zespizer er Vevoniezh, er Stlenneg, h.a. : "furm amzerel treset gant dedro un argerzh savelek" (La-09 322), "treol savet evit un ijinenn lavaret" (GSTL ¶ 3342).

Br. *goulizh*, ent diarlenn "lennadenn a-zindan" (kv. Kb. *llith* < La. *lectio*## ha moarvat Br. *lizh* (*da*)), a zespizer evel "ar steuñvenn, an istor a zo framm un oberenn lennegel, ur film, h.a." (GEME 114 & *passim*).

Br. *goulun*, ent diarlenn "skeudenn a-zindan", a zespizer evel "tresadenn amparet gant ervoù bras un ergorenn" (La-09 393).

Br. *gouluz*, ent diarlenn "fiñv lakaet dre zindan", a arverer er Fizik da arouezañ ebarzhadur arhentoù en ur wagenn (La-09 456).

Br. *goustur*, ent diarlenn "bleniadur dre zindan", a 'm eus kinniget evel kevatal da Gl. *motif* er ster a roe CÉZANNE d'ar ger, eleze al lusk don bezant en natur o tizhout al livour en e anemouez a grouer ha n'eo ket en un emouez a zrevezer (La-08 259).

IV. Er rummoù diagent e touge ar c'healioù dec'heriet gant ar rakger *gou-* (leided, danded, bonded) war ar c'heal dec'heriet gant ar stirann, ouzh e spizañ a-fet derez, mod, stumm, lec'h, pred, h.a. Er rumm-mañ ez a ar rakger *gou-* hag ar stirann da amparañ ur verb trazeat, ar c'heal dec'heriet gant *gou-* o tougen war geñver an argerzh ouzh an amkan — keñver a zo unan a "sujañ", a "redi", a "nerzh" (ha pa ve "nerzh an devoud") (La-08 77). Ar stirann a c'hoarvez eus un anv, ur verb antrazeat pe ur verb trazeat.

a) Br. *goubredañ* "ober da udb. kemplegañ d'ur bredelezh lavaret" (GSTL ¶ 4053 hh.).

Br. *gouganañ*, ent diarlenn "lakaat e rezh ur c'han", 1) "goapaat, dejanal" (La-15 254), 2) [Kb. *goganu*] "lavarout an dazont" (sl. *Ib*) ha p. 356).

Br. *gougantañ*, ent diarlenn "ober da udb. dont e diabarzh ur c'hant", a 'm eus kinniget evel kevatal da Al. *Introjektion* e ster FREUD, despizet "ober da ergerc'henoù tremen ent eriunellel eus an diavaez da ziabarzh ar bred" (GBLF ¶ 665).

Br. *gougevaniñ* "ober da ub. pe da udb. dont da lodek en ur gevanenn, astenn dalc'h ur gevanenn war ub. pe udb." (La-08 245).

En hevelep notenn eus La-08 emañ despizet an daou dermen nes : Br. *gougeveliñ*, Br. *gougevrediñ* (a-zivout hemañ diwezhañ, sl. ivez hBr. *gúcobret*, DGVB 184).

Br. *goulankañ* "ober d'ur fiñv, d'ul lusk, d'un delanvad reiñ lank da udb." (GSTL ¶ 1978, La-11 286).

Br. *gouzelviñ* "ober da udb. mont en un delv (un neuz, ul lunwezh, La-16 281) lavaret" (sl. ivez La-17 117 hh.).

Br. *gouzerc'hañ* "ober da udb. mont en un derc'h (ur stumm, un aoz, La-10 153) lavaret".

Br. *gouzerc'hel*¹ (hBr. *gudalg-* "genniñ", DGVB 184), ent diarlenn "kaout, kemer dindan dalc'h", genniñ ul lec'h, peurliesañ gant galloud, dre nerzh. Sk. : "an egor gouzalc'het gant ar gevredigezh" (*Emsav* 58 333 1971) ; "ec'hwel gant gouzalc'herezh ar greanti" (*Emsav* 83 376 1973).

b) Br. *goublegañ* "ober da udb. plegañ" (TBKA 83²), "sujañ ub. pe udb." (GBLF ¶ 1278) ; daou gemeradur zo da Br. *goublegañ*, hervez ma intenter *plegañ* en e arverioù antrazeat pe drazeat (hervez ma adkemerer divoud pe amkan *plegañ* da amkan *goublegañ*).

Br. *goudaviñ* (hBr. *guoteguis*, DGVB 200) "ober da ub. pe udb. tevel" (*Emsav* 115 248 1976, La-08 7), "heudañ, mougañ udb." (GBLF ¶ 1126) ; daou gemeradur zo da Br. *goudaviñ*, hervez ma intenter *tevel* en e arverioù antrazeat pe drazeat (hervez ma adkemerer divoud pe amkan *tevel* da amkan *goudaviñ*).

Br. *goudreiñ* "ober da ub. treiñ mennoz, levezonañ ub." (GBLF ¶ 1295). Notomp e c'hallfed renkañ *goudreiñ* dindan **II c**), ouzh e intent neuze en ur c'hemeradur all : "treiñ dre zindan".

Br. *gougediañ* "ober da udb. kediañ" (GSTL ¶ 3441 hh.).

Br. *gouskoeviñ* "ober d'ar skinoù luc'h skoeviñ" (La-09 65).

Un notenn a Yezhouriezh, n'eo ket a Yezhoniezh, eo houmañ, dre se e 'm eus lezet a-gostez un niver termenoù o tont eus furmoù bet luniet e predeneg pe en ur stad koshoc'h eus ar yezh, bezant enno un aspadenn eus **u9o-*, re zedroet o ster avat evit skoueraat ur c'heriadurezh hentennek eus ar brezhoneg kempred, menegomp : Br. *golo* (< hBr. *guolo-* < **u9o-log* "lakaat"), Br. *goro* (< hBr. *guotro-* < **u9o-trog-* "tennañ"), Br. *goubar* (hBr. *gupar* < **u9o-ku⁹er* "ober"), h.a., Br. *goulou* (< hBr. *guolou* < **u9o-lugu* "skedus"), h.a.

arou-

Unan eus termenoù kentañ ar yezh kempred rakgeriet gant *arou-* e voe *arouleviañ* en arroud "arouleviañ ar gwask talmerel" (La-09 56). *Arouleviañ*, deveret diwar *goulev* "furm amzerel treset gant dedro un argerzh", a intenter

¹ Valigant eo skrivadur ar pennanor-mañ abaoe m'en arverer. Dibabet e voe ar skrivad *gouzerc'hel* dre ma weled ennañ un deverad diwar *derc'hel*. Kantratoc'h e ve mont dre ar skrivad *gouzalc'hiñ* (evel ma reer gant *arsaviñ*) pe *gouzalc'h* (evel ma reer gant *desav*).

² "Hogen Harlinkin, [...], o c'houblegañ e gorf, a bokas da zorn an itron", skouer bet meneget din gant AAB ; kv. Kb. *goblygu* "crymu (pen) ; gwneud y cefn yn grwm".

evel "gwerediñ o virout ouzh an dedro a bellaat diouzh ar goulev" (La-09 322), ent leterc'hadek : "o terc'hel an argerzh *war* roudennoù ar *goulev*". Heñvel dra, emañ *arouluniañ* deveret diwar *goulun* "furm egorel treset gant un neuziad" ha despizet : "gwerediñ o virout ouzh an neuziad a bellaat diouzh ar goulun, oc'h ober d'an neuziad chom *war* dresoù ar *goulun*". A se e saverer ur rumm kentañ eus an termennoù rakgeriet gant *arou-*, a-geñver gant rumm **III** eus an termennoù rakgeriet gant *gou-* :

A. Ar c'hemboniañ.

Ar c'hemboniañ, ent diarlenn "kemplegañ d'ar bon", zo derc'hel un ergorenn pe un argerzh diouzh ar framm pe ar poell anezho (*arouleviañ*, *arouluniañ*, *arwastadiñ*).

Br. *arouleviañ*, *arouluniañ* (La-09 322).

Br. *arwastadiñ* a venegan amañ daoust ma ne gav ket Br. *gwastad* e lec'h er rummadur diaraok eus an termennoù rakgeriet gant *gou-*. Da vezañ renket eo, war un dro gant e askenad Br. *goustad*, e-touez "an termennoù o tont eus furmoù bet luniet e predeneg pe ur stad koshoc'h eus ar yezh". Ar Yezhoniezh a ra eus Kb. & Br. *gwastad* diskennaded eus "Cl. *u9o-stato-s o'r gwr. *sta#- : st'-sefyll'" (GPC 1598). Heñvel eo en div yezh steriegezh an termen evel ma test hBr. *anguo(stadid)* (sp. "inequalitatem"), Kb. *gwastad* "plaen, ingal", *gwastadol* "kendalc'hek, arstalek, digemm", Br. *gwastad* "plaen, ingal, kompez", Br. *gwastadour* (ent diarlenn "kompezer", "pionnier, qui aplanit les chemins à l'armée" GReg 724).

Ur gerdarzh kemplehoc'h ne vir ket a renkañ Br. *arwastadiñ* er rumm-mañ eus ar verboù rakgeriet gant *arou-* (amañ er stumm *arwa-*) nag a anaout dezhañ ar ster diarlenn "derc'hel ingal" ; kinnig a ran e arverañ evel kevatal da Gl. *homéostasie* "derc'hel en o doareoù reol arventennoù diseurt ar bevedeg (gwrezverk, gwask talmerel, kenaoz ar gwad, h.a.)".

An tued bevedel a ginnigan ober anezhañ an *arwastadiñ* zo bet anvet c'hoazh ar *rezdalc'h* (La-09 124). Hervez ar preder a zo gant ar brezhoneg kempred da ziforc'hiñ beved hag alvez, n'eus ket re en degouezh eus daou dermen. Br. *rezdalc'h* zo un termen hollek arveradus e domanioù ken an alvez, ken ar beved. Reolet e vez an ijinenoù emgefreak diwar-bouez *rezdalc'herioù* a bep seurt (gwrezdalc'herioù, tizhdalc'herioù, h.a.). Ar vevoniourion gent ne gavent skoilh ebet oc'h ober heñvelsterioù eus *reol* hag *arstalek* nag o komz eus *arstalennoù bevedel (constantes physiologiques)*. FREUD e unan a lakae arc'hwelerezh ar benvegad bred (a glaske, ac'hoel e deroù e remzad, diren d'ur reizhiad fizikel) dindan *pennaenn an arstal (Konstanzprinzip, GBLF ¶ 976)*. Hogen an "*arstalennoù bevedel*" ned int ket *arstalennoù* e ster ar Jedoniezh pe

ar Fizik, bez' ez int argemmennoù etre hinoù argemmus o unan hervez an hiniennoù hag an amveziadoù ; an dezrannañ anezho a laka hepken war wel tuedoù d'an ingalded — an tuedoù-se stadet war arventennoù ar bevedeg da chom etre hinoù lavaret eo a anver Gl. *homéostasie*, Sz. *homoeostasis*. E se, e kavan dikoc'h erlec'hiañ an termen *gwastadennoù* (*bevedel*) ouzh *arstalennoù bevedel* hag ober *arwastadiñ* eus an tued bevedel da zerc'hel ar *gwastadennoù* etre o hinoù reol (sl. La-17 366-367).

B. An arc'hediñ.

Dre rakgeriañ gant *erou-* verboù 'zo o verkañ ar pourchas, ar savelañ ez ebarzher keal ar chom war c'hed e rezh ar c'hinnig, ar galluster (*arougoriñ*, *arouzodiñ*, *arouhebiñ*).

Br. *arougoriñ*. Evit lod emañ an dargouezh e diwan ar rumm-mañ a 'n termennoù rakgeriet gant *arou-*. An elfenn steriek orin er rakger eo *ar-* evel m'en intenter en *arwerzhañ* "lakaat war an hent d'ar gwerzhañ" (alese an daou gemeradur : a) "kinnig marc'hadourezh war-benn kaout un alberz eus ar priz da c'houlenn"³, b) "prientiñ marc'hadourezh e sell d'he gwerzhañ ar c'herañ gwellañ"⁴). A du 'rall, e voe amprestet Kb. *gogor* "[go-+ elf. *cor* [...] o'r gwr. **kor-* 'gosod, taflu, mynd']" "boued chatal, eostadoù, kenderc'hadou" ha lunit Br. *gougor*, *gougorad* "aozad, gwazad pourchaset"⁵. Merkomp emañ lunit *gougor* hervez an un patrom ha termennoù evel Br.Kb. *gward*, La. *succure(re, subven)"#re* a renkfed o sterdarzh er rumm **II c**) diaraok. Dre ouzhpennañ ar rakger *ar-* gantañ an durc'hadur ster en deus en *arwerzhañ* e voe lunit Br. *arougoriñ* "kinnig aozadoù, gwazadoù (d'un danvez arval)", Br. *arougor* "aozad, gwazad kinniget (d'un danvez arval)"⁶.

³ "Arhuerhein, offrir de la marchandise pour en sonder le prix Chal., *arhuërhein*, *alhuërhein*, l'A ; de **aruerzaff*, gall. *arwerthu* vendre aux enchères" (GMB 38).

⁴ "marketing *arwerzhouriezh*" (GEAK 135) ; "arwerzhour [...]. Den zo e vicher gwellaat an doare da ginnig ur c'henderc'had pe ur gwazadur" (GBAHE 79).

⁵ "prestation (action de fournir, objet d'une obligation) *gougor g.-ioù, gougorad g.-où*" (GEAK 183).

⁶ "proposer [...] *arougoriñ*" (GEAK 192), "proposition [...] l'analyse des besoins du client et des -s faites à celui-ci *dezrannañ ezhommoù an arval hag an arougorioù graet dezhañ*" (*id.*, *ibid.*).

Br. *arouzodiñ* "kinnig un dodad a c'hell bezañ darbennet pe dizarbennet, diskleriet gwir pe faos" a voe savet diwar batrom *arougoriñ*⁷. Diwar azlamm e tiwan ur verb *gouzodiñ*, a chom eginnek e ster evit c'hoazh (sl. La-11 315).

Br. *arouhebiñ* "kinnig un hebad na c'haller ket lavarout gwir pe faos"; despizet eo bet *hebiñ* : "kemer perzh er gedvuhez dre al lavar" (La-08 170), eleze "deluzañ dezrevelloù a c'haller pe na c'haller ket lavarout gwir pe faos"⁸. Notomp e tegas ar rakger *arou-* ouzhpenn keal ar c'hinnig ur strishadur war erdal an *hebiñ* : an dezrevelloù kinniget zo hepken ar re na c'haller ket lavarout gwir pe faos. Diwar azlamm ivez e tiwan ur verb *gouhebiñ* o c'hortoz e ster eus an arver. Anat eo emamp amañ en ur par eus an devezout ma rank ar yezhour gortoz m'en devo ar poelloniour kaset pelloc'h e erv.

A-fet Yezhouriezh, merkomp e c'hoarvez gant ar rakger *arou-* pezh hon eus anvet an dazvellekaat⁹ : ur c'heal gounezet gant ur gedrann en unan eus he arverioù o chom ganti en he arverioù all.

diou-

Spisaomp da gentañ ur c'hraf a stummadurezh. Rakger kreñvaat e vez bepred *di-* kedrann gentañ Br. *diou-* ; pa vez arveret *di-* evel rakger forc'haat¹⁰, ez a *di-* + *gou-* da *dic'hou-*¹¹.

⁷ "Er Boelloniezh, eus kinnig ul lavarenn da c'hortoz ma ve yaet pe nac'het e c'hallfed ober Br. *arouzodiñ* hag eus al lavarenn un *dezrevell arouzodat* (Gl. *énoncé apophantique*)" (La-10 391).

⁸ Skouerioù un dezrevell arouzodat : "Artos a reer eus ar c'hi-mañ" (a c'haller lavarout gwir pe faos), hag un dezrevell arouhebat : "Greomp Artos eus ar c'hi-mañ" (na c'haller ket lavarout gwir pe faos) (La-10 392).

⁹ Anadenn meneget da gentañ evel "tredizhadur an deveradoù" (La-08 206) ha deskivet spisoc'h da c'houde (La-09 127 n. 1, 349 n. 1, 364 ; La-11 46 ; La-15 23, 373 ; La-16 93).

¹⁰ Kinnig a ran ar verb treanvat *forc'haat*, luniet diwar bennrann *forc'hiñ*, da anvad rumm evit ar bodad-mañ eus kemeradurioù ar rakger *di-* : "na -, hep -, paouez, pellaat, lemel, forc'hiñ, dioueriñ, h.a."

¹¹ Notomp en eneb Kb. *di-* + *go-* > *dio-* bep taol. An diforc'h kemmadurioù hervez daou ster an un rakger zo un disoc'h eus an avanturioù a voe re ar brezhoneg war hent an unvaniñ. Anv ebet evel just da glask c'hwennat an dibarder-se dre zamant d'ur reizhstoregezh pe d'un hollgeltiegezh ! War se, sl. La-08 30-38.

Studi yezhourel ar rakger *diou-* a endalc'h menel a-c'haoliad war vrezhoneg ha kembraeg o vezañ ma kaver an termenou rakgeriet *diou-*, *dio-* en div yezh ha ma taol sklerijenn termenou an eil yezh war dermenou eben.

Br. *diogel*. Diansavelomp an treug steradurel a zifourkas er ger-mañ. En e orin emañ ar wrizienn **kel-* "kuzhat" evel m'en kadarna Kb. *gogelu*¹² a) "bezañ dindan guzh", "emwareziñ", b) "lakaat ub. dindan guzh, gwareziñ ub." ; Kb.Br. *diogel* [krBr. '*diouguel*'] "saviad ub., udb. a zo dindan warez" gant rikladurioù ster : Kb.Br. "start, fest, dien, sur, asur, diarvar ; started, fested, diended, surded, surentez", Kb. "lec'h asur" ; Kb. *diogelu*, Br. *diogeliñ* "lakaat en ur saviad start, asur, h.a.", Br. "gwarantñ". Aze e c'hoari *di-* kreñvaer war dedroadur an argouezh dre erlec'hiañ ouzh argouezh darnveradel¹³ *gogelu* (argerzh en e red) argouezh peurveradel *diogelu* (argerzh deuet d'e dermen).

Br. *diougan*. En orin ar ger e laka ar yezhoniourion ar wrizienn **kan-* "deluzañ sonioù, komzoù, kanañ" — en ur entalañ galloud hud ar gomz, ar c'han dreist-holl. Da dest, sterioù Kb. *goganu*, diouzh un tu : "dejanal, meuraat" (dinerzhañ an enebour dre e c'hoapaat hag, a-geñver, nershaat gouroned ar meuriad dre o c'hanmeuliñ), diouzh an tu all : "degemenn an darvoudoù da zont" — eleze derc'hel dindan breoù ar c'han ken ar bremañ, ken an dazont. Kb. *dyogan* (ennañ ar rakger *dy-* < **do-*, keveleb Br. *de-*, kreñvaer avat e kembraeg) ne zalc'h eus *goganu* nemet ar c'hemeradur "degemenn darvoudoù an dazont" — e wered kreñvaat o c'hoarvezout enta a seurt diorbliñ steradurel. Evit a sell Br. *diougan*, *diouganañ*, e ranker, en ezvezañs ur c'heveleb hen- ha krennvrezhonek da Kb. *goganu*, tremen gant treug steradurel Kb. *diogan*, *dioganu*.

Br. *diouzerc'h* (La-10 233) a zisoc'h eus un dazvellekaat dre berzh an durc'hadur d'an dazont gounezet gant ar rakger *diou-* e-barzh *diougan*. Degemenn an dazont a ra an *diougan* dre e ganañ gant gerioù, an *diouzerc'h* dre e zerc'hañ — e *c'houzerc'hañ* — gant danvez (tud, oberoù, darvoudoù) ar bremañ.

¹² Verb kembraek lunist hervez ar patrom **IV b**) diaraok. Diwar vont, menegomp Br. *gougelañ* "emren gant evezh, gant emzalc'h", *gougelus* "emzalc'hus", *gougelek* (Kb. *gogelog*) "boas d'an emzalc'husted" (La-09 272), *gwageler* ("Le Goagueller [...], copie d'un acte de 1592 ; = « celui qui se gare, prudent », cf. gall. *gwagelu* [askenad eus *gogelu*] agir avec précaution, *gwagelyd*, *gogelyd* éviter, irl. *fochelim*" (GMB 263).

¹³ Sl. SADED Yad-0/8-9.

Br. *diougon* (La-09 421-422) zo deroù e dreug steradurel e hBr. *anguoconam* (DGVB 65) ; “ur gerdarzh amjestr”, eme FLEURIOT, zo d’ar stirann *-con-* hag, e gwir, hervez GPC 1435 v° *gogawn* e ve dezhi ar wrizienn **kan-* (evel da *goganu*) ; hervez GP, La-09 420 n. 1, ar wrizienn **ga#n-* "ober, labourat" ; hervez FLEURIOT an un gwizienn ha da La. *co#nor* "kregiñ d’ober, strivañ". Gouez da aozer DGVB bepred, “le sens de *-guoconam* ne fait guère de doute ; c’est « je peux faire, j’accomplis, je suffis à »”, ster hennezh a zo bet dalc’het e brezhoneg kempred : *gougon* "barregezh leun, gouested" (La-09 311, 379, 420-421). Ar rakger kreñvaat *di-* a zegas an argouezh peurveradel : "ober war-dro ub. hevelep ma tiraez ar gougon, eleze barregezh ha kefleuniadur".

Br. *diounit* (La-08 26). Br. *gounit* zo lakaet en e raok Kt. **u9o-gn "#-tu-*, hBr. **guo-gnit*, hemañ, koulz ha **gnit* hep rakger, o talvout kement hag "ober, gwezh, labour". Br. *gounit* zo furmet e ster hervez ar patrom **IV a**) diaraok : "kaout, kemer udb. dindan ober, gwezh, labour", dezrann oc’h ober meiz war gemeradurioù ar verb : “*gounit* arc’hant”, “*gounit* war un enebour”, “*gounit* un douar”, “*gounit* gwinih”, h.a. Kinniget ’m eus “*diounit* ul louzoù d’ur c’hlañvour” dre ober eus ar c’hreñvaer *di-* benveg an treod : tremen eus ar gwezhod (diarver, nemet e welfed eno ul leterc’had gounezel !) “al louzoù o *c’hounit* ar c’hlañvour” [“o kaout ar c’hlañvour dindan e labour”] d’an treod “*diounit* al louzoù d’ar c’hlañvour” [“lakaat al louzoù da gaout ar c’hlañvour dindan e labour”].

Br. *dioubarzhañ* (La-09 319, 321, GPAZ¹⁴ 32). Emañ orin an termen en adanv hBr. *guparth* (sp. "remota") hag er verb treanvat hBr. *gubarthaom* "rannañ, dispartiañ". Luniadur *goubarzhañ* zo diouzh ar patrom **IV a**) : "ober d’udb. amparañ ur parzh" — notomp an damheñvelster Kb. *parthu*. Ar rakger kreñvaat *di-*, hep kemañ ar ster "lakaat a-gostez", a arbouez devredad an dispartiañ, o reiñ dezhañ aoz un disentez kefridiel, kravezel, h.a.

¹⁴ *Geriadur pleustrek a Zoueoniezh – Feizoniezh, Biblouriezh, Lidouriezh hag Ilizouriezh*, gant TURIAW, kentañ embann war arnod (e-maez kenwerzh), 1997.